

Motion till riksdagen 2023/24:211

av **Ulrika Westerlund m.fl. (MP)**

Inrätta ett nationellt register för könscellsdonatorer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt register för könscellsdonatorer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under året har frågan om donerade könsceller, framförallt spermier, uppmärksammats brett i medier i samband med att det blivit känt att det finns donatorer som gett upphov till ett mycket stort antal barn. En man i Nederländerna uppskattas ha över 500 genetiska barn efter det att han donerat könsceller till flera olika kliniker.

I Sverige får en könscellsdonator ge upphov till barn i maximalt sex familjer. Detta bland annat för att minska risken att genetiska halvsyskon träffar varandra som vuxna och blir föräldrar tillsammans utan att veta om att de är nära släkt, genetiskt. Trots detta regelverk har det förekommit att svenska kliniker har sålt donerade könsceller vidare till kliniker i andra länder, och det förekommer också att svenska kliniker har köpt in könsceller från andra länder, när det varit en brist i Sverige. Effekten av detta är att det till barn födda i Sverige efter behandlingar med donerade könsceller kan finnas ett oväntat stort antal genetiska halvsyskon, i andra länder. Även om risken för att dessa träffar på varandra som vuxna är mindre än om de levde i samma land, kan det ändå innebära en stor känslomässig utmaning att som vuxen få reda på att man har ett mycket stort antal halvsyskon.

Föreningen Femmis, som organiserar personer som frivilligt blivit ensamstående föräldrar genom donation, har exempel på medlemmar som fått barn genom behandling med donerade könsceller i Sverige, som vittnar om över 20 genetiska halvsyskon i Europa och att det finns halvsyskon i fler än fem andra familjer i Sverige. Båda dessa situationer är effekter av att det inte finns något nationellt register. En svensk klinik som köper in donerade könsceller från ett annat land vet inte om någon annan klinik gjort

samma sak och råkat få könsceller från samma donator. Då spelar det ingen roll om båda klinikerna följer regelverket med högst sex familjer.

Femmis påpekar också, i en debattartikel i Göteborgsposten den 20 juli 2023, att det är väldigt viktigt att barns rätt till information om sitt ursprung, i enlighet med barnkonventionen, säkerställs. Avslöjanden i medier har under de senaste åren visat att kliniker inte alltid håller ordning på informationen om donatorn och att barn som tillkommit genom behandlingar med donerade könsceller därmed förnekas sina rättigheter.

Ulrika Westerlund (MP)

Amanda Lind (MP)

Annika Hirvonen (MP)